

Forsøg bliver ført ud i Livet, vil det ende med Fiasko. De gode Penge ville være tabte, og det vilde være glemt, men Troen paa denne Sag, Agitationsmidlet, vilde ogsaa være gaaet i Vadsken, og det vilde være endnu værre. Det ærede Medlem siger, at et saadant Forslag betyder intet, naar det bliver udført under de nuværende Samfundsforhold. Det kan dog ikke være ganske rigtigt. Det eneste, som de nuværende Samfundsforhold kunde gøre med Hensyn til Forsøget, er, at det kunde blive et Spørgsmaal om, hvorvidt Fællesdriften vilde være i Stand til at skaffe Renten af den Kapital, som var sat ind i Foretagendet. Det ærede Medlem kunde sige: Naar noget saadant blev ført ud i Livet under den socialistiske Stat, saa tilhører Jorden og Driftsmidlerne og alt Staten eller Kommunerne, og dette skal altsaa ikke forrentes. Dette er maaske rigtigt, men kun under den Forudsætning, at den Ekspropriationsgodtgørelse, som de nuværende Ejere faa, bliver lig Nul, thi saa bliver der intet at forrente. Men hvis de faa en Godtgørelse, skal denne forrentes. Dette skal jeg dog se bort fra. Det vilde være det eneste Punkt, hvor det kan siges, at de nuværende Samfundsforhold vilde være i Vejen for, at der kan tillægges et saadant Forsøg Betydning, ellers maatte alt, navnlig naar en socialdemokratisk Forening blev fuldstændig Herre derover, kunne indrettes efter de nyeste og bedste socialdemokratiske Lærebøger, saa det hele maatte kunne blive saa idealt socialdemokratisk, som tænkes kan.

Det ærede Medlem mener, at et saadant Forsøg, som mislykkedes, vilde der ikke kunne tillægges nogen Vægt. Ja, han mener, der end ikke kunde lægges Vægt derpaa, hvis det lykkedes. Dette synes jeg nu er lidt mærkeligt at høre. Thi hvis et saadant Forsøg lykkedes i vort nuværende forskrækkelige kapitalistiske Samfund, maatte man dog kunne gaa ud fra, at under rene og ægte socialdemokratiske Forhold maatte det gaa langt bedre. Men det ærede Medlem vilde ikke en Gang tillægge Forsøget Betydning, hvis det lykkedes, og endnu langt mindre, hvis det mislykkedes. Det første er sikkert kun en Følge af, at det ærede Medlem er sikker paa, at Forsøget vil mislykkes, og derfor ikke for nogen Pris vil have Forsøget gjort. Hvis nu denne Forhandling ikke har gjort anden Nytte, tror jeg i alt Fald, den har gjort den Nytte at overbevise mange her, at overbevise saa godt som alle her — undtagen selvfølgelig de socialdemokratiske

Medlemmer, om hvem man ikke i en saadan Sag kan forlange, at de kunne blive overbeviste — om, at de ærede Socialdemokrater selv ikke tro paa Fællesdriften, men tro, at Fællesdriften, naar den bliver forsøgt i det praktiske Liv, vil vise sig at være en fuldstændig Fiasko, vil vise sig at være det, som vi andre altid have troet, den var, nemlig umodne Tanker, der ikke havde nogen Tilslutning i det virkelige Liv. Derfor kan det godt være, at den Dag kan komme, da vi alle blive gode Socialdemokrater, saaledes som det ærede Medlem spaaede. Det ærede Medlem sagde nemlig, at den Dag kunde komme, da selv de, der nu ere Modstandere af disse Tanker, dog vilde slutte sig til dem, fordi de bleve nødte til at virke under det System. Ja, det er jo noget, som vi alle kende, at der er noget, der hedder at gøre en Dyd af Nødvendigheden, og skulde først den Dag komme, da Socialdemokraterne sluge os, ere vi jo nødte til at blive gode Socialdemokrater alle sammen, hvis vi overhovedet ville leve paa denne Jord, thi man maa jo gaa paa Jorden, selv om den er gloende — men lad os haabe, at det varer noget længe.

Ordføreren (Ole Hansen): Med Hensyn til Spørgsmaalet om Tidspunktet, da Dræningen af de to Gaardes Jorder skulde finde Sted, skal jeg bemærke, at det er Udvalgets Mening, at det skulde ske, naar Auktionen over de i Betænkningen nævnte 2—300 Tdr. Land af hver Gaard har fundet Sted, enten saa Auktionen lykkes eller ikke. Udvalgets Mening om dette Punkt falder altsaa fuldstændig sammen med den højtærede Landbrugsministers Udtalelse. Jeg kunde dernæst have Lyst til at gøre et Par Bemærkninger angaaende det Spørgsmaal, som Diskussionen særlig har drejet sig om i denne Sag, nemlig om Overdragelsen af 120 Tdr. Land til et Konsortium af 12—16 Arbejderfamilier, og jeg vil da først sige til det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds (Dinesen), at naar Hovedgrunden til, at han ikke kunde slutte sig til dette Forslag, var, at der manglede Garanti, saa ser jeg slet ikke, at det betyder noget. Det, der nemlig her er Tale om, var jo kun at overdrage et Konsortium 120 Tdr. Land, og hvis Forsøget mislykkedes, og Staten altsaa kom til at overtage Jorden igen, kunde denne Jord dog næppe være bleven forringet saa overmaade meget, fordi den havde været underkastet Fællesdrift. Jeg kan ikke se, at Staten vilde